

5. Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism. History, Theory, Fiction. – London and New York: Routledge, 2002. – 268 p.
6. Caputo J. The Influence of God: A Theology of Perhaps. – Indiana University Press, 2013. – 320 p.
7. Appignanesi R., Garrat C. Introducing Postmodernism. – London: Icon Books, 2007. – 185 p.
8. Sim S. Derrida and the End of History. – Cambridge: Icon Books, 1996. – 80 p.
9. Zhizhek S. 13 opytiv o Lenine. – M.: Ad Marginem, 2003. – 255 s.
10. Harding O. Feminism, Science, and the Anti-Enlightenment Critique// Feminism/ Postmodernism. – New York and London: Routledge, 1992. – 348 p.

Zimaryova Ju. V., PhD-student of Department of Philology and Translation Dnipropetrovsk national university of railway transport named after academician V. Lazaryan (Ukraine, Dnipropetrovsk), julia_zuoma@mail.ru

Postmodernism and the Enlightenment in the changing world of the XXI century

Relativism, being declared by postmodernism, is still a main threat to the ideas and ideals of the Enlightenment. At the end of the XX century the classical ideologists of postmodernity demonstrate an evident turn to the revision of the Enlightenment, calling to review the ideas of Kant, Hegel, Marx (Foucault, Derrida, Baudrillard, Žižek) for the aim of postmodernism «enlightenment» with the help of the «project of the Enlightenment».

Keywords: Enlightenment, postmodernism, pluralism, culture, narrative, revision, chaotic, truth.

Зімарьова Ю. В., аспірантка кафедри філології та перекладу, Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна (Україна, Дніпропетровськ), julia_zuoma@mail.ru

Постмодернізм та Просвітництво в змінюваному світі XXI століття

Релятивізм, декларований постмодернізмом, як і раніше являє собою головну загрозу ідеям та ідеалам Просвітництва. Наприкінці XX століття головні ідеологи постмодернізму демонструють виразний поворот у бік ревізії Просвітництва, закликаючи переосмислити Канта, Гегеля, Маркса (Фуко, Дерріда, Бодрійяр, Жижек) з метою постмодерністського «просвітництва» за допомогою «проекту Просвітництва».

Ключові слова: Просвітництво, постмодернізм, плюралізм, культура, нарратив, ревізія, хаосмічне, істина.

* * *

УДК 141.7:159.964.2

Суський Я. С., аспірант кафедри соціальної філософії та філософії освіти, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ)

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ЗНАЧУЩОСТІ ПСИХОАНАЛІЗУ З. ФРОЙДА ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ОСОБИСТОСТІ У ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ

Стаття присвячена філософському аналізу значущості теорії З. Фрейда для більш пізніх досліджень, які пов'язані з розвитком структури особистості для соціальних систем та теорії Т. Парсонса, зокрема. Проаналізовані основні наукові роботи, які на думку автора, мають відношення до даної проблематики. Описані концепції супер-єго, символу батька та табу на інцест в світлі теорії соціальних систем. В статті пропонується для ознайомлення вклад теорії психоаналізу в інтеграцію соціології та психології. Не всі ідеї психоаналізу беруться до уваги через обмеження лише в термінах особистості та її оточення, що є не застосовними до специфіки системи соціальних взаємодій. В структурі фрейдівської схеми виокремлюються певні моменти, які можуть бути досить прямим чином співвіднесені: по-перше, із соціологічним аналізом сім'ї, як малої соціальної групи та, по-друге, із проблемою переходу дитини від членства переважно в своїй власній сім'ї до участі в ширших колах суспільства. Актуальність подальшого дослідження тісно пов'язана з інтеграцією соціології та психології для подальшої побудови теорії особистості, яка стосується різних аспектів людської діяльності та реалізації соціальних ролей в сучасному суспільстві.

Ключові слова: особистість, індивід, теорія соціальних систем, супер-єго, соціалізація, суспільство, психоаналіз.

Досліджуючи концепції супер-єго, символу батька та табу на інцест в світлі теорії соціальних систем, ми можемо побачити спільну основу для теоретичного аналізу людської поведінки, яка поєднує в собі соціологію та психоаналітичну теорію особистості, що стосується проблеми співвіднесення мотивації та діяльності щодо реалізації соціальних ролей, а також здійснення контролю над діяльністю через нормативні механізми. Не зважаючи на те, що головний зміст структури особистості походить саме з соціальної системи та системи культури, в процесі соціалізації, індивід стає незалежною системою через стосунки зі своїм власним організмом та через унікальність свого життєвого досвіду. Саме тут, на думку автора, важливий внесок має вчення З. Фрейда, яке становить основу психологічного підходу Т. Парсонса до структури особистості.

На початку XX ст. у науковому просторі з'явилося нове явище – психоаналітична теорія З. Фрейда, яка представлена в низці його робіт. На деякі з них, а саме «Психологія несвідомого» [7] та «Основні психологічні теорії в психоаналізі» [6] ми будемо опиратися в цьому дослідженні. За свою столітню історію психоаналітична концепція зазнала і розквіт, і відносний занепад, але досі дуже поширена і вживана для інтерпретації самого широкого спектра явищ. Незважаючи на те, що з самого свого виникнення психоаналіз сприймався досить скептично, багато його положень (хоча і в змінній формі) застосовувалися і застосовуються до цих пір в конкретних наукових дослідженнях.

Зазвичай при розгляді теми психоаналізу на перший план висувається фундаментальне значення психосексуального потягу як визначального мотиву та єдиний комплекс як толкування концепції міжособистісної взаємодії. Для нашого дослідження найбільш істотні кілька аспектів, пов'язаних з роллю психоаналітичної теорії особистості в загальній ситуації, що склалася в науці в першій половині XX ст. Крім того, психоаналітична теорія особистості мала значний вплив на подальший розвиток психологічної орієнтації в етнології (в першу чергу в США) як у напрямку розширення предмета досліджень, так і в теоретичній інтерпретації емпіричних результатів польових досліджень. Наприклад, дослідження Маргарет Мід [3].

Широкої популярності в середині XX століття набуває праця Т. Парсонса «Про структуру соціальної дії» [4]. Американський вчений, соціолог синтезував теоретичні підходи своїх попередників та розробив загальну теорію дії і, зокрема, соціальної дії як системи, що само-організовується. В останній, яка задана набором функціональних проблем будь-якої системи, він аналітично виокремлює підсистему особистості. Орієнтації дійової особи (актора) описуються при цьому за допомогою набору стандартних змінних. Цю теоретичну мову Т. Парсонс використовував для опису будь-якої системи. На ранньому етапі досліджень він прагнув знайти певний компроміс між раціональним та нелогічним, підсвідомим. Саме тут опорою стала теорія психоаналізу З. Фрейда, яка знайшла своє відображення в праці «Соціальна структура і особистість» [5].

Так же, до уваги була взята праця Келвін С. Холл, Гарднер Ліндсей [1], яка має стосунок до перспективи дослідження теорії особистості в міждисциплінарному напрямку та праця А. Ковалев [2], що проливає світло

на важливі моменти в процесі формування теорії соціальної дії.

Мета статті. Окреслити та коротко аргументувати значущість психоаналізу З. Фрейда для розвитку дослідження структури особистості у теорії соціальних систем. За відсутності комплексних досліджень, актуальність даної проблеми є вкрай важливою, а питання інтеграції соціології та психології для наукових досліджень викликає багато розбіжностей на сучасному етапі розвитку науки.

На сучасному етапі розвитку теорії соціальних систем вважається, що основний принцип об'єктних стосунків через ідентифікацію, об'єкт-катексис та інтерналізацію має бути поширений на всю психоаналітичну теорію особистості. Ця позиція, зокрема, має дві конкретні переваги. По-перше, вона формулює психоаналітичну теорію в таких термінах, які дуже сильно полегшують її узгодження з теорією соціальних систем. Це насамперед стосується теорії мотивації соціальної поведінки, а отже є сутнісною передумовою розвитку деяких напрямів соціології. І водночас це несе в собі деякі переваги й для психоаналізу – приміром, таке формулювання пропонує шляхи, йдучи якими теорія особистості зможе враховувати розбіжності в структурі соціальних систем, з якими вона стикається.

Психоаналітичне поняття супер-его безпосередньо можна співвідносити з теоретичним суспільствознавством та соціальною теорією. Це поняття є одним із найголовніших моментів зв'язку між психоаналізом та соціологією. Під певним кутом зору, існує можливість поєднання головних теоретичних спрямувань цих дисциплін в єдиному дослідницькому полі. Супер-его є передусім нормативною схемою вищого порядку, що керує поведінкою різних членів, що виконують різні ролі в межах сім'ї як системи. Ця схема перш за все впливає на дитину через санкції, що накладають на її поведінку.

«Існує й інший бік фрейдівського мислення, котрий, як мені здається, стає дедалі важливішим у міру складної еволюції його концептуальної схеми, що сягає своєї кульмінації в працях про структурну диференціацію особистості на Воно, Я, Над-Я і його пізніх працях про тривогу» [5, с. 82].

Видатний психолог привносить такі важливі поняття для структури особистості як ідентифікація, об'єкт-катексис, інтерналізація чи інтродекція, та супер-его. І навіть попри всю складність інтерпретації цих понять, не викликає сумніву те, що вони стосуються інтерналізації, стаючи таким чином частиною структури самої особистості, а також нормативної культури суспільства, в якій зростає індивід. Зокрема, ці поняття пов'язані з трьома різними рівнями процесу соціалізації.

Ідентифікація в першу чергу має відношення до тих стосунків, котрі встановлюються між матір'ю та дитиною на оральній стадії. Категорія об'єкт-катексису використовувалася переважно для опису відносин між матір'ю та дитиною на стадії, що знаходиться в положенні між оральною та едиповою. Фрейдівська концепція об'єкт-катексису вказує на ту первинну основу, на якій базується один тип процесів диференціації в структурі особистості. Вихідною точкою такого процесу є інтерналізована мати, встановлена через попередню ідентифікацію. Тоді як інтерналізація чи інтродекція відноситься переважно до формування супер-его на едиповій стадії. Кожна з цих

категорій в той чи інший спосіб позначає якийсь аспект включення особистості в соціальну систему, тобто конкретний процес навчання в конкретному контексті об'єктних стосунків.

Будемо стверджувати, що фрейдівський принцип реальності має стосунок до соціального оточення особистості. Тоді, поняття інтерналізації не обмежується лише супер-его, а стосується також і его, але тоді воно має включати також й ідентифікацію, як осад едипових об'єктних стосунків. А теорія об'єкт-стосунків є аналізом ставлення індивіда до структури суспільства, в якому він живе. Теорія стосунків індивіда з системою об'єктів це теорія ставлення особистості індивіда до соціальної системи.

З такого погляду головні структури его є осадком об'єктних стосунків, які переживає індивід у продовж свого життя. Це означає, що інтерналізація соціокультурного оточення забезпечує основу не лише одного компонента особистості людини, а й усього, що в людському сенсі складає її ядро. Основними конституюючими компонентами стають цінності культури та сенси соціальних об'єктів, вплив яких і відчуває на собі особистість у процесі свого розвитку.

З. Фрейд відкрив процес інтерналізації моральних цінностей як суттєвий момент в структурі особистості, який сам по собі став важливою віхою в історії науки про людську поведінку. У широкому сенсі, можливо, найважливіший внесок психоаналізу до царини суспільних наук полягає в суттєвому поглибленні та збагаченні нашого розуміння людської мотивації.

Моральні стандарти, як ядро оціночного аспекту спільної культури, становлять основу стабілізуючих механізмів системи суспільної взаємодії. Понад те, ці механізми забезпечують стабілізацію не лише ставлень – тобто емоційних значень, якими особи наділяють одна одну – але й категорії – тобто когнітивні визначення того, чим є ці особи в суспільному сенсі.

Царина теорії символу щодо вивчення цінностей має багато напрямів та відгалужень. Але нас цікавить зв'язок, який дає змогу говорити про її причетність як до соціологічної теорії так і до психоаналізу, вивчення індивідуальної особистості до соціокультурного рівня. Т. Парсонс використовує привнесений ним з психології символ батька в своїй теорії й, зокрема, наголошує на ролі батька в структурі особистості як найважливішого моменту артикуляції відносин між сім'єю та рольовою структурою суспільства.

«Символізм, пов'язаний з батьком, зокрема, є цікавим напрямом як через ту суттєву роль, яку він відіграє в психоаналітичній теорії, так і через його соціологічну значущість для аналізу сім'ї як соціальної системи та її місця в суспільстві взагалі» [5, с. 38].

Символічне значення батька є одним із центральних для психоаналізу, а також майже у всіх роботах З. Фрейда так і деяких його послідовників. Тоді як на нашу думку роль батька, без сумніву, є одним з наріжних каменів соціальної структури в цілому, причому не лише на рівні атомарної сім'ї, а у системі царської влади, а її співвіднесеність зі структурою суспільства в цілому, поза межами царської влади, являє собою одну з найважливіших соціологічних проблем.

Символ є значущим в тому сенсі, коли його значення відсилає до інших об'єктів не як об'єктів, а як

до мотиваційних станів або станів одного чи кількох залучених діячів. Символ батька може виступати примусом до дотримання суворих норм поведінки та спонукати до турботи й піклування в суспільстві. Ранні стадії соціалізації мають місце саме в сім'ї. Базова структура людської сім'ї, розглядаючи універсальні аспекти, мусить мати глибоке значення для процесів соціалізації та інтеграції в суспільстві.

«...турбота про дитину в ранньому віці лежить переважно на матері, а не на батькові, і відповідно від того, що частка участі батька у стосунках соціальної групи поза межами сім'ї є більшою і стратегічно більш значущою, аніж частка матері» [5, с. 42].

Батько, і саме він один, стоїть в точці переходу від підсистеми родини до більш широкої системи суспільства. І це первинна основа його символічної ролі. Тут відбувається диференціація відносно стратегічного значення об'єктів у системі. Батько є символічним центром тиску з боку зовнішнього світу, який несе відповідальність за руйнування раю, тобто благословенного стану безпеки дитини в єднанні з її матір'ю – навіть попри те, що вона сама бере участь у цьому руйнуванні, все ж ми маємо достатньо підстав думати, що відповідальність за агресивні моменти цього процесу зрештою покладаються на батька. Відтак батько, з одного боку, уособлює вищі стандарти та вимоги, яким має відповідати дитина, а відтак вимагає більшої шани та авторитетності, і водночас саме на нього спрямовується та агресія та ненависть, що породжуються в ході цього процесу.

З точки зору теорії соціальної дії, концепція полягає в необхідності функціонального поділу сфер діяльності або диференціації чоловічих і жіночих соціальних функцій (інструментальної для чоловіків і експресивної для жінок). Інструментальна функція забезпечує відносини системи із зовнішнім світом, забезпечує засоби до існування і вимагає владності і жорсткості. Експресивна функція спрямована на підтримку інтеграції членів системи, встановлення моделей відносин і регулювання рівня напруженості членів сім'ї й передбачає вміння погасити конфлікт.

Розподіл чоловічих і жіночих ролей, згідно Т. Парсонсу, є, по-перше, механізмом, що забезпечує стабільне функціонування будь-якої соціальної системи, у тому числі і сім'ї. Сім'я відповідальна за соціалізацію дітей і підтримку дорослих, причому ролі чоловіків і жінок у ній різні. Роль інструментального лідера завжди належить батькові. Можна пояснити такий розподіл ролей між біологічними статями тим, що народження дітей і догляд за ними передбачає первинність відносин матері до дитини, тому жіноча роль пов'язується переважно з внутрішнім життям сім'ї. Роль батька, усунутого від цих біологічних функцій, зі сферою зайнятості. Величина доходу і престижність роботи батька визначають соціальний статус, стандарт і стиль життя сім'ї в цілому, що зумовлює його верховенство в сім'ї. Мати повинна дбати про психологічне благополуччя чоловіка і дітей, підтримувати відносини з родичами та сусідами. Подібний баланс різних, але рівних ролей матері і батька, згідно теорії соціальної дії, дозволяє виключити змагання між подружжям за владу, статус, престиж і забезпечує гармонію, цілісність і стабільність сім'ї, що, у свою чергу, є найважливішим елементом нормального функціонування суспільства.

По-друге, розподіл ролей в сім'ї, крім ефекту її стабільності, є соціологічним механізмом, за допомогою якого дитина звільняється від емоційної надмірної залежності від матері й визнає авторитет батька, оскільки саме він є провідником соціальних норм. Як і З. Фройд, Т. Парсонс визнавав, що табу інцесту і едипів комплекс сприяють залученню дитини до суспільства і культури. Діти повинні бути соціалізовані для подальшого найкращого виконання соціальних ролей, причому хлопчиків слід виховувати на основі цінностей інструменталізму, лідерства та орієнтації на досягнення, оскільки саме чоловіки володіють здібностями працювати поза домом і приймати рішення всесвітньо-історичного значення. Саме цей момент, в образі батька, є джерелом суперого, на чому так сильно наголошував З. Фройд. Його фігура стає прототипом та джерелом будь-якого авторитету. Індивід в подальшому стикається з базовою структурою відносин, що була вибудована в цій взаємодії. Саме ця едипова стадія здійснює функцію інтеграції дитини в сім'ю, заступаючи схему мати–дитина. Важливе місце тут посідає не розподіл ролей в сім'ї, а членство в ній, відбувається диференціація ролевих типів, яка має важливе значення для соціальної системи.

Взагалі, на сучасному етапі існує багато теорій, які підкреслюють роль інституту батьківства. Наприклад, Маргарет Мід, один з провідних етнографів світу, вважає «інститут батьківства» тією біологічною основою, на якій ґрунтується культурна та соціальна еволюція [3]. Основна структура орієнтації діяльності складається із складних символів та їх значень – культурна поведінка. Всі символічні комплекси, що центруються навколо ролей у сім'ї, які стосуються батька, мають стратегічне значення як зв'язки між раннім сімейним досвідом та ролевими структурами суспільства в цілому.

«...символ батька поширюється настільки далеко, наскільки йде індивідуальне узагальнення – від власного досвіду до певного загального типу, з яким установлюються специфічні стосунки» [5, с. 55].

Так же, тут потрібно окреслити тему заборони інцесту так як вона є спільною структурою для будь-якого суспільства. Візьмемо за основу атомарну сім'ю та поєднаємо відповідні міркування про неї з рештою суспільства. Тут відбувається аналіз психологічних механізмів у відношенні з еротизмом в особистісних стосунках та для самої особистості.

«Універсальність певних настанов стосовно табу на інцест, звісно ж, безпосередньо пов'язана із тим фактом, що атомарна сім'я є такою ж мірою універсальною в усіх відомих суспільствах» [5, с. 61].

Мати мусить мати специфічні відносини з чоловіком, який не є її родичем, і який в соціологічному відношенні є батьком цієї дитини, і ці стосунки є основою легітимності дитини – її референтного статусу. Більшість гуманітарних наук горячи про універсальність атомарної сім'ї вбачають лише її біологічне відображення складу та функції: статеве відтворення, різницю та диференціацію за статтю. Коли теорія соціальних систем наштовхує нас на думку, що на рівні людської культури існує й інший аспект проблеми сталості.

«Два біологічні чинники диференціації – стать і належність до покоління мають розглядатися як точки референції типів суспільної значущості того, що є спільним для структури малих груп» [5, с. 62].

Саме в сім'ї, більш ніж у будь-якій іншій суспільній групі, еротичні бажання та задоволення можуть знаходити своє інституційне оформлення, а також вони суворо регулюються; і табу на інцест є одним з яскравих негативних аспектів цієї системи регулювання. Однією з головних спільних рис соціальної структури, яка найбільше пов'язана з табу на інцест є той факт, що атомарні сім'ї на культурному рівні не можуть існувати як незалежні цілісні суспільства. Атомарна сім'я – це утворення, що існує в суспільстві.

Суспільні функції високого рівня можуть здійснюватися лише колективами в яких спостерігається поширення табу на інцест. Дуже важливо для здорового суспільства, щоб атомарна сім'я не само відтворювалася, а дорослі діти вбирали в себе таку структуру особистості, яка б спонукала їх до створення нової атомарної сім'ї. Особи виявляються здатними брати на себе ті ролі, які дають змогу здійснювати функції, яка нездатна здійснювати ніяка атомарна сім'я, тобто брати на себе поза сімейні ролі. Адже суспільство може функціонувати лише за умови здійснення цих поза сімейних ролей. Еротичний інтерес має підпорядковуватися іншим інтересам ролей.

Переходячи до висновків, можемо вказати, що деякі ідеї З. Фрейда виявилися суттєво обмеженими через те, що він мислив у термінах особистості та її оточення, не вдаючись до аналізу специфіки системи соціальних взаємодій. Але з своєю концепцією супер-єго, видатний психолог лише поклав початок аналізу значення спільної культури для особистості. Структура його теоретичної схеми не дозволила йому побачити можливості для того щоб перейти від інтерналізації моральних стандартів до інтерналізації когнітивного контексту між особистою взаємодією і спільною системою когнітивного символізму.

Тим не менше, в структурі самої фрейдівської схеми можна виокремити певні моменти, які, не потребуючи значної переінтерпретації, можуть бути досить прямим чином співвіднесені: по-перше, із соціологічним аналізом сім'ї, як малої соціальної групи та, по-друге, із проблемою переходу дитини від членства переважно в своїй власній сім'ї до участі в ширших колах суспільства, котрі в західному світі організовані, переважно, не за принципом спорідненості. Актуальність подальшого дослідження тісно пов'язана з інтеграцією соціології та психології для подальшої побудови теорії особистості, яка стосується різних аспектів людської діяльності та реалізації соціальних ролей в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Келвин С. Холл, Гарднер Ліндсей. Теория личности. Перевод И. Б. Гриншпун. С. S. Hall, G. Lindsey. Theories of Personality – N.Y.: John Wiley and Sons, 1970; М.: «КСП+», 1997. – 810 с.
2. Ковалев А. Формирование теории действия Толкотта Парсонса / А. Ковалев // История теоретической социологии. В 4-х тт. – М.: Канон, 1997. – Т.3. – С.150–179.
3. Мид М. Мужское и женское. Исследования полового вопроса в изменяющемся мире. Пер. с англ. и общая ред.: М. Ошурков, Л. Михайлова, Д. Кутузова. – М.: «РОССПЭН», 2004. – 416 с.
4. Парсонс Т. О структуре социального действия / Т. Парсонс; пер. с англ. – М.: Академический Проект, 2000. – 880 с.
5. Парсонс Т. Социальная структура и индивидуальность / Т. Парсонс; Пер. з англійської В. Верлоки і В. Кебуладзе. – Дух і літера, 2011. – 338 с.
6. Фрейд З. Основные психологические теории в психоанализе / З. Фрейд; пер. М. В. Вульф, А. А. Спектор. – М.: АСТ, 2006. – 400 с.

7. Фрейд З. Психология бессознательного: Сб. произведений / З. Фрейд; Сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М. Г. Ярошевский. – М.: Просвещение, 1990. – 448 с.

References

1. Kelvin S. Holl, Gardner Lindsey. Teorija lichnosti. Perevod I. B. Grinshpun. C. S. Hall, G. Lindsey. Theories of Personality – N.Y.: John Wiley and Sons, 1970; M.: «KSP+», 1997. – 810 s.
2. Kovalev A. Formirovanie teorii dejstviya Tolkotta Parsonsa / A. Kovalev // Istorija teoreticheskoy sociologii. V 4-h tt. – M.: Kanon, 1997. – T.3. – S.150–179.
3. Mid M. Muzhskoe i zhenskoe. Issledovaniya polovogo voprosa v izmenyayushchemsya mire. Per. s angl. i obshhaja red.: M. Oshurkov, L. Mihajlova, D. Kutuzova. – M.: «ROSSPJeN», 2004. – 416 s.
4. Parsons T. O strukture social'nogo dejstviya / T. Parsons; per. s angl. – M.: Akademicheskij Proekt, 2000. – 880 s.
5. Parsons T. Social'na struktura i osobystist' / T. Parsons; Per. z anglijs'koi' V. Verloky i V. Kebuladze. – Duh i litera, 2011. – 338 s.
6. Frejd Z. Osnovnye psihologicheskie teorii v psihoanalize / Z. Frejd; per. M. V. Vul'f, A. A. Spektor. – M.: AST, 2006. – 400 s.
7. Frejd Z. Psihologija bessoznatel'nogo: Sb. proizvedenij / Z. Frejd; Sost., nauch. red., avt. vstup. st. M. G. Jaroshevskij. – M.: Prosveshhenie, 1990. – 448 s.

Suskyi Y. S., postgraduate student, department of social philosophy and philosophy of education, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv)

Philosophical analysis of the significance of psychoanalysis of S. Freud for the development of research the structure of individual in the theory social systems

The article is devoted to analysis of the philosophical significance of the theory of S. Freud for later studies that associated with the development of personality structure for social systems and theory T. Parsonsa, in particular. The basic scientific work, which the author believes to be relevant to this subject. Described concept superego, father and symbol taboo on incest in light of the theory of social systems. The article is available to review the theory of psychoanalysis contribution to the integration of sociology and psychology. Not all the ideas of psychoanalysis taken into consideration, because of restrictions in terms of the individual and its environment, which is not applicable to the specific system of social interactions. The structure of S. Freud scheme distinguishes certain points that can be directly correlated enough: First, from a sociological analysis of family as a small social group and, secondly, the problem of child transition from membership primarily in their own family to participate in wider circles of society. The urgency of further research is closely related to the integration of psychology and sociology for further constructing a theory of personality which relates to various aspects of human activity and the implementation of social roles in modern society.

Keywords: person, individual, social systems theory, super-ego, socialization, society, psychoanalysis.

Суский Я. С., аспирант кафедры социальной философии и философии образования, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев)

Философский анализ значимости психоанализа З. Фрейда для развития исследования структуры личности в теории социальных систем

Статья посвящена философскому анализу значимости теории З. Фрейда для более поздних исследований, связанных с развитием структуры личности для социальных систем и теории Т. Парсонса, в частности. Проанализированы основные научные работы, которые, по мнению автора, имеют отношение к данной проблематике. Описанные концепции супер-эго, символа отца и табу на инцест в свете теории социальных систем. В статье предлагается для ознакомления вклад теории психоанализа в интеграцию социологии и психологии. Не все идеи психоанализа учитываются из-за ограниченной только в терминах личности и ее окружения, что является не применимыми к специфике системы социальных взаимодействий. В структуре фрейдической схемы выделяются определенные моменты, которые могут быть достаточно прямым образом соотнесены: во-первых, с социологическим анализом семьи, как малой социальной группы и, во-вторых, с проблемой перехода ребенка от членства в основном в своей собственной семье к участию в более широких кругах общества. Актуальность дальнейшего исследования тесно связана с интеграцией социологии и психологии для дальнейшего построения теории личности, которая касается различных аспектов человеческой деятельности и реализации социальных ролей в современном обществе.

Ключевые слова: личность, индивид, теория социальных систем, супер-эго, социализация, общество, психоанализ.

* * *